

Aan de gemeenteraden van Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden en Oirschot

Onderzoeksopzet Ondernijning, Kempengemeenten (Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden en Oirschot)

Bladel, augustus 2023

Inleiding

Zoals aangegeven in ons onderzoeksprogramma 2023 is ondernijning het thema van ons gezamenlijk onderzoek voor de vier deelnemende Kempengemeenten. Deze brief heeft tot doel u over de inhoud van het inmiddels lopende onderzoek te informeren.

Afgelopen voorjaar is het onderzoek gegund aan het bureau Lokale Zaken en wordt uitgevoerd onder leiding van Edward van de Torre en Pieter Tops. Edward van der Torre is bestuurskundige en criminoloog. Hij is senior onderzoeker en docent bij LokaleZaken. Pieter Tops is emeritus hoogleraar Ondernijningsstudies. Onze verwachting is dat het onderzoek dit najaar zal worden afgerond en, na ambtelijk wederhoor en bestuurlijke reactie aan de gemeenteraden kan worden aangeboden.

Ondernijning is een actueel thema. Ondernijning is geen alledaagse criminaliteit, maar de personen uit de onderwereld die gebruik maken van diensten van onze samenleving in de bovenwereld. Meestal onttrokken aan het zicht. Criminelen krijgen hiermee ongewenst grip op onze gemeenschap en kunnen misbruik maken van mensen of voorzieningen. Of legitimeren hiermee activiteiten die verboden zijn. Ongewild raken organisaties of individuen soms in de greep hiervan. Ook gemeentelijke organisaties zijn hiervoor helaas niet immuun.

Om de gemeenteraden van de vier gemeenten duidelijkheid te verschaffen over de stand van zaken in hun gemeenten hebben wij ervoor gekozen om onderzoek te doen naar de gemeentelijke aanpak van de ondernijning. Het onderzoek dient inzicht te geven in de stand van zaken ten aanzien van de aanpak van ondernijning en het formuleren van leerpunten, in het bijzonder voor de rol van de gemeenteraad.

Onderzoeksvraag

De hoofdvraag voor het onderzoek luidt:

In welke mate is er sprake van lokale ondernijning en in hoeverre zijn de Kempengemeenten hiertegen voldoende weerbaar?

Deze onderzoeksvraag valt uiteen in een aantal (te beantwoorden) deelvragen:

1. Hebben de gemeenten Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel De Mierden zicht op ondernijning. c.q. ondernijnende criminaliteit?
2. Zijn de gemeenten voldoende weerbaar tegen pogingen van ondernijning gericht tegen de gemeentelijke organisatie?
3. Is er binnen de gemeentelijke organisaties voldoende bewustzijn over de maatschappelijke risico's van ondernijning?
4. Wat is de effectiviteit van het beleid en de uitvoering ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit?
5. Wat is hierbij de rol van de gemeenteraad?
6. Wat zijn de mogelijke aandachts- en leerpunten?

Normenkader

De rekenkamercommissie hanteert het navolgende (minimale) normenkader:

- a. Er is sprake van een helder beeld ten aanzien van ondermijnende criminaliteit;
- b. Er is sprake van een heldere en vastgestelde aanpak met duidelijke (vooraf vastgestelde) doelen en resultaten;
- c. Er is sprake van het voldoen aan de Brabantse norm 'Weerbare overheid'¹;
- d. Er is sprake van een aanpak waarin niet alleen organisatie en college, maar ook de (leden van de rol van de) gemeenteraad expliciet is meegenomen;
- e. Er is sprake van navolgbaar en 'bewustvol' handelen ten aanzien van gesignaleerde risico's;
- f. De Kempengemeenten voldoen in formele zin aan de eisen die de wet stelt ten aanzien hiervan;
- g. De gekozen aanpak is effectief en doelmatig;
- h. Er is voorzien in informatie die de afzonderlijke gemeenteraden in staat stelt om het dit thema te volgen en zo nodig bij te sturen?

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Kempengemeenten

¹ <https://www.brabant.nl/bestuur/kwaliteit-openbaar-bestuur/veilig-en-weerbaar-brabant/brabantse-norm-weerbare-overheid>